РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
„LIBERTY"
виходить три рази на тиждень:
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок, 18-го червня 1918. Ч. 72. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, June 18, 1918. No. 72.

ВЕЛИКИЙ НАСТУП АВСТРІЙЦІВ ПРОТИ ІТАЛІЇ.

В сенаті внесено предложенє, щоби Америка поставила 3,000.000 армію.

Українські і московські делєгати підписали тимчасовий мировий договір.

Грізні заворушеня у Львові. — Велика експльозія у фабриках амуніції в Києві.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ПРОВІЗОРИЧНИЙ МИРОВИЙ ДОГОВІР МІЖ УКРАЇНОЮ І МОСКВОЮ.

Заперестанє воєнних операцій і виміна полонених.

АМСТЕРДАМ, 15. червня. — **ДЕЛЄҐАТИ РОСІЙСЬКОГО І УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ПІДПИСАЛИ ПРОВІЗОРИЧНИЙ МИРОВИЙ ДОГОВІР**, як се доносить телєґрама з Києва.

Договір обіймає заперестанє ворожих кроків, поворот домів Українців з Росії і виміна воєнних полонених. Сей договір промощує дорогу до торговельних договорів і висказує бажанє обох сторін в як найскоршім часї допровадити до покінченя остаточних мирових переговорів.

ВЕЛИКА ЕКСПЛЬОЗІЯ В КИЄВІ.

Замах большевиків проти правительства Скоропадського.

АМСТЕРДАМ, 15. червня. — **Великі шкоди спричинила в Києві експльозія, яка мала місце в тамошних фабриках амуніції дня 8. червня,** як се доносить берлїнська часопись „Льокаль Анцайґер". Дванайцять великих і кілька меньших вибухів слідувало один по другім, триваючи від 10-тої години в ночи до слїдуючого дня в полудне.

Найбільший вибух лучив ся о 11-тій годині, коли людьми, які стояли на-валах Печерської Лаври, кинено до землї. Ґранати розлїтали ся по цїлім містї.

Зьвіринецька катедра завалила ся, як хатка з карт. Богато будинків вилетїло у воздух. Улицї засипані румовищем. Цїла околиця, в якій находили ся фабрики амініції, виглядає як огненне море. Троїцький монастир знищений.

Кореспондент доносить, що ходить чутка, **що експльозія була наслїдком махінацій большевиків проти ґенерала Скоропадського, гетьмана України.**

КОЛО ЯМПОЛЯ ЗГИНУЛО В БИТВІ 30 СЕЛЯН.

ЦІРІХ (Швайцарія), 14. червня. — **Трийцять селян згинуло в битві між селянами і австрійським війском в ямпільськім повіті. Австрійські війска обсадили кільканайцять сіл.**

(Ямпіль лежить над Днїстром в подільській ґубернії).

ГРІЗНІ ЗАВОРУШЕНЯ У ЛЬВОВІ.

Власти візвали 5.000 війска на поміч.

ЦІРІХ (Швайцарія), 14. червня. — **До грізних заворушень з причини браку поживи прийшло останної суботи у Львові,** як се доносять нинї одержані вісти.

Товпа зрабувала склепи і військові вози, наладовані средствами поживи, призначеними на італійський фронт.

Поліция показала ся безсильна і покликано війско. Богато осіб арештовано. Місцеві власти зажадали додаткової помочи війска в силї 5.000.

ВІЙСКА ҐЕН. КОРНІЛОВА ЗАНЯЛИ КУБАНЬ.

Австрійські власти проголосили воєнний стан в Ростові над Доном.

ЛОНДОН, 15. червня. — Одержано вісти, **що війска ґен. Корнїлова і з ним злучені війска кавказькі розпочали наступ у північнім напрямі і заняли Катеринодар** (столицю Кубанщини), **Петровск і Грозноє.**

Друга вістка доносить, **що на приказ австрійських властий покарано смертию Подтьолкіна, президента народних комісарів донської большевицької републики.**

В Ростові над Доном проголошено воєнний стан.

Війска донських козаків під командою австрійських офіцирів посувають ся чимраз дальше на північ в напрямі Царицина.

ДОНСЬКІ ВІЙСКА НЕДАЛЕКО ЦАРИЦИНА.

АМСТЕРДАМ, 16. червня. — Телєґрама з Києва, датована дня 12. червня, доносить, що повстанє серед донських козаків проти правительства большевиків щораз більше поширюєть ся.

Більша частина нижно-черкаської станиці, як подає телєґрама, **перейшла на сторону нового донського правительства ґен. Краснова, якого війска зближають ся до міста Царицина.**

(Місто Царицин лежить над Волгою в полудневій части саратівської ґубернії).

НІМЦІ ПОБИЛИ КОЛО ТАГАНРОГА 10.000 БОЛЬШЕВИКІВ.

Большевицькі війска стояли під командою чеських офіцирів.

АМСТЕРДАМ, 15. червня. — **Ґен. Кнерцер в телєґрамі до головного команданта німецьких війск на Україні, ґен. Айхгорна, доносить, що німецькі війска побили цїлковито большевицькі війска, які в силї 10.000 людий під командою чеських офіцирів находили ся на захід від Таганрога, пристани на північнім побережу Азовського моря,** як се доносить телєґрама, одержана нинї з Києва.

Большевицькі війска, як се подає телєґрама, висіли на українськім побережу Азовського моря і посували ся напрямі Таганрога. На побоєвищи начислено поверх 3.000 убитих большевиків, не числячи тих, котрі потонули. Ґен. Кнерцер доносить, що втрати німецьких війск були незначні.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

3,000.000 АМЕРИКАНСЬКИХ ЖОВНІРІВ В ПРОТЯГУ РОКУ.

ВАШІНҐТОН, 14. червня. — **Сенатор Фол з Ню Мексико вніс предложенє, щоби не меньше нїж 3,000.000 американського війска брало участь у війнї в протягу слїдуючого року.**

60.000 АМЕРИКАНСЬКОГО ВІЙСКА НА БОЄВІМ ФРОНТІ.

Дві дальші дивізії відійдуть на боєву лінію небавом.

ВАШІНҐТОН, 15. червня. — На засїданю військової комісії в палатї послів представив секретар війни, Бейкер, дальші подробиці щодо американської армії у Франції, вказуючи на великі зусиля Нїмців, які старають ся розпучливо привести на західнім фронтї рішенє, заки американські війска зрівноважуть їх силу.

З поміж наведених фактів є важнїйші отсї:

Американські війска обсадили около 50 миль боєвого фронту у Франції. (Цїлий боєвий фронт у Франції числить около 750 миль).

Дві дивізії в силї около 60.000 американських жовнїрів, зоружені в американські карабіни і амуніцію, находять ся на боєвій лінії під командою ґенералів Бонди і Болерд.

Дві другі дивізії, таксамо вповні зоружені і вишколені, відійдуть на боєвий фронт вже в короткім часї.

Над сею першою американською армією обійме начальну команду ґенерал Гонтер Лїґет.

Скількість американських війск у Франції з кождим днем збільшаєть ся так, що ґен. Фош повідомив ґен. Першінґа, що було би вказане, аби американські війска становили окремі армії.

З часом американські війска, які є тепер злучені у спільні бриґади з Анґлїйцями і Французами, будуть вилучені і відослані назад до американських дивізій, які під командою американських ґенералів будуть перебирати оборону щораз то довшого боєвого фронту.

В протягу шість тижнїв можна сподївати ся 400.000 американського війска на боєвім фронтї.

Американські машинові кріси, гармати, гавбиці, лїтаки і инші воєнні матеріяли находять ся в дорозї до Франції.

Число рекрутів побільшило ся о 744.865.

ВАШІНҐТОН, 14. червня. — Остаточний звіт виказує, **що дня 5. червня зголосило ся 744.865 21-лїтних мущин у військових бюрах.**

Се число є о 266.724 низше нїж було оцїнене через статистичне бюро. Припускають однак, що недобір походить відси, що около 200.000 хлопців у сім віцї зголосило ся до війска ще перед реджістрованєм, вступаючи яко добровольцї.

В ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

НАСТУП АВСТРІЙЦІВ НА 100-МИЛЕВІМ ФРОНТІ.

В протинаступах полонили Італійці 3.000 Австрійців.

РИМ, 16. червня. — Урядовий італійський рапорт звучить:

Від вчера відбуваєть ся завзята битва на цїлім боєвім фронтї.

По незвичайно сильнім бомбардованю при помочи гармат і газів неприятель розпочав сподїваний наступ, почавши від височини Асіяго аж до моря, роблячи зусиля в кількох місцях переправити ся через ріку Піяве.

Наша піхота і війска наших союзників приймили наступ неприятеля сильним проти бомбардованєм, ставляючи сильний опір неприятелеви.

Неприятелеви удало ся на 150-кільометровім (коло 100-милевім) фронтї зразу заняти деякі передні становища в околиці Монте Ді Валь Белля, Асальоне і Монте Соляроля.

Деяким війскам неприятеля вдало ся також переправити ся в деяких місцях на правий берег ріки Піяве.

В протягу дня наші війска перевели цїлий ряд сильних протинаступів, відзискуючи значну часть втрачених становищ. Завзята боротьба не уставала також і в ночи нї на хвилю. Наші війска відзискали становища в околиці Асальоне і Монте Соляроля і сильно напирають на неприятеля, який переправив ся через ріку Піяве.

Число полонених Австрійців виносить поверх 3.000, між тими 89 офіцирів.

АВСТРІЙЦІ ПЕРЕЙШЛИ В КІЛЬКОХ МІСЦЯХ РІКУ ПІЯВЕ.

16.000 полонених Італійців і поверх 50 гармат.

ВІДЕНЬ, 16. червня. — Урядовий рапорт австро-угорського ґенерального штабу звучить:

Вчера рано по кількагодиннім бомбардованю наші війска перевели наступ на становища Італійців і їх союзників над рікою Піяве і по обох сторонах ріки Бренти.

Армія ґен. Бороевіча переправила ся в кількох місцях через ріку Піяве. Корпус ґен. Вурмса, переправивши ся помимо сильного опору неприятеля через ріку Піяве коло Сан Дона, взяв приступом становища неприятеля над рікою і по обох сторонах шляху, який веде до Тревізо.

Війска архикнязя Йосифа здобули при помочи скорого і несподїваного наступу сильно укріплені становища коло Монтельо і посунули ся здовж шляху дальше наперед.

Число Італійців, взятих в полон над рікою Піяве, виносить поверх 10.000. Число здобутих гармат виносить після дотеперішних звітів около 50.

Також перший наступ наших війск по обох сторонах ріки Бренти був успішний помимо сильного опору зі сторони неприятеля і тяжкого гористого терену. Наші війска дійшли в богато місцях аж до третої оборонної лінії неприятеля. **Около 6.000 Італійців, Анґлїйців і Французів взято в полон.**

Занятий тут терен могли наші війска лише в части задержати у своїм посїданю. На схід від Бренти наші війска мусїли уступити зі занятих становищ з огляду на чисельну перевагу неприятеля, який перевів сильний протинаступ. На західній сторонї гори Ґраппа Італійці безуспішно переводили наступ проти наших батальонів, які сильно укріпили ся в ново занятих становищах.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

КРИТИЧНЕ ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕНЄ В АВСТРІЇ.

ВАШІНҐТОН, 15. червня. — **Внутрішне положенє в Австрії стаєть ся з кождим днем щораз більше критичне.**

Урядова телєґрама з Франції доносить, що є в плянї перевести реорґанізацію кабінету помимо відгрожуваня зі сторони нїмецьких послів, що вони перейдуть до опозиції на случай, коли би правительство д-ра Зайдлера уступило.

Нїмці підносять проти Славян обжалуванє, що вони хочуть зрадити австрійську монархію, йдучи на руку аліянтам. На се заявили Поляки і инші Славяни, що вони будуть дальше вести за всяку цїну боротьбу в цїли зреалїзованя своїх національних змагань.

УКРАЇНА МАЄ БУТИ ГОСПОДАРЕМ СХІДНОЇ ҐАЛИЧИНИ.

Австрія не може брати в оборону польських інтересів проти Німеччини.

(Після кореспонденції Юл. Веста).

ЦІРІХ (Швайцарія), 16. червня. — Політична кріза розвиваєть ся в Австрії скоро. Дня 9. і 10. червня польські посли до віденського парляменту відбули в Краковї конференцію, на якій ухвалили зажадати від австрійського правительства певних ґарантій.

Важнїйші їх жаданя були:

Ґаличина не сьміє бути подїлена (на польську і українську). Польські землї, заняті від Росії (до таких земель зачисляють Поляки також Холмщину і Сувалки) мають бути віддані під охорону Поляків, а не Нїмців. Жадаєть ся уступленя кабінету д-ра Зайдлера з причини його неприхильного становища супроти польських жадань. Засїданє парляменту має бути як найскорше скликане.

Послїдні два домаганя становлять суму положеня. Вони означають, що польські посли тепер перейшли рішучо до опозиції, лучачи ся враз з иншими славянськими партіями у віденськім парляментї. Більшість послів є тепер рішучо проти правительства, але правительство ледви зарядило би під теперішну пору нові загальні вибори, бо се означало би для нього катастрофу, **з другої знова сторони воно не може згодити ся на жаданя Поляків, бо імовірно тайний уступ в договорі між Австро-Угорщиною і Україною робить Україну господарем східної Ґаличини.**

Хоч мир з Україною ще не є ратифікований (потверджений парляментом), то мир є вже підписаний і Австрія не може брати Польщу в оборону проти Нїмеччини. **Одинокий вихід з тяжкого положеня є після ґадки д-ра Зайдлера правительство без парляменту, правлїнє пястука.**

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Пятий конґрес саветів.

АМСТЕРДАМ, 15. червня. — **На день 28. червня скликано пятий всеросійський конґрес саветів,** як се доносить телєґрама з Москви.

300 учасників заговору увязнено.

МОСКВА, 7. червня. — **Поверх 300 осіб увязнено в злуці зі заговором проти саветського правительства.**

Між арештованими находять ся: **Кішкін,** міністер публичного добра в кабінетї Керенського, **Малянтович,** бувший міністер судівництва, та богато провідників соціял-демократичної і соціялістично революційної партії.

З частиного звіту саветського правительства показуєть ся, що протиреволюційна орґанізація поширила була свою аґітацію також на Сибір і на центральну Росію під назвою **„Союз для оборони вітчини і свободи".**

Ся орґанізація мала на цїли повалити большевицьке правительство, утворити нове правительство, яке боронило би національних інтересів Росії, зорґанізувати армію на давних підставах та вести при підмозї аліянтів дальше війну проти Нїмеччини.

Як доносять, до сеї орґанізації належало богато давних офіцирів, які перебрані за жебраків або робітників їздили по цїлій державі, усильно аґітуючи проти большевиків.

Комітети убогих селян.

МОСКВА, 12. червня. — Центральний екзекутивний **комітет** ухвалив на нинїшнім засїданю покликати до житя **комітети убогих селян,** яких задачею буде перевести спис засобів збіжа і инших средств поживи по селах, сконфіскувати надмірні засоби і роздїлити їх та рільничі машини поміж селян, які сього потребують. **Сї комітети мають бути постійні і вони мають бути зорґанізувані через льокальні савети. Членами комітетів можуть бути лише убогі селяни.** Їх дїяльність має бути звернена передівсім проти богатих селян, які укривають збіже, і проти буржуазії, яка ворожо відносить ся до саветського правительства.

Щоби дати сим комітетам спромогу силою переводити зарядженя, зорґанізовано в Петроградї і Москві по 5.000 зоружених робітників. Подібні віддїли будуть зорґанізовані й по других містах і посилані на случай потреби на села. Помимо сильної критики і опозиції зі сторони соціялістів революціонерів, які остерігали правительство перед небезпекою вибуху домашної війни поміж самими селянами, повисші зарядженя зістали ухвалені великою більшостию большевицьких голосів.

(Продовженє на стор. 4-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакция не відповідає.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

Українська пімста.

Львівська польська ґазета „Курер Львовскі" подає такий **опис боротьби українських селян з польськими уланами на Поділю** (на Україні):

> У Винниці коло Немирова і в сусідних селах на Поділю були на кватирі чотири швадрони польських уланів з корпуса Міхеліса, в силі до 600 люда. В останних тижнях знайшов ся відділ в тяжкім положеню з причини недостачі засобів поживи і постановив поживу зареквірувати, платячи за неї готівкою.
>
> Мимо того, що давали високі ціни, Українці відмовились дати поживу польським уланам і зібравши ся в громаді силою до 6.000 осіб, з ціпами, вилами, рушницями і машиновими карабінами, напали дня 13-го цьвітня на три швадрони уланів і розбили їх цілком.
>
> Польські улани боролись дуже завзято; стріляли, поки вистарчило їм набоїв, а вкінци увійшли в переговори з Українцями; зложили оружє, почім українські козаки мали відвести їх яко бранців до Винниці.
>
> Але потім Українці другий раз кинули ся на них і вибили їх до ноги.
>
> Розлючені жінки кидали ся на уланів, здирали з них мундури і виколювали очи.
>
> На поміч нещасним товаришам поспішили польські улани третого швадрона, але і їх Українці вибили до ноги.
>
> Певне число тяжко ранених привезено до Немирова і зложено в шпиталях, але тамошне населенє витягло їх відтам і добивало на улицях.

* * *

Так описує ту сумну подію польська ґазета. Нема сумніву, що вона описує сторонничо, бо коли прийшло аж до так страшного проливу крови, то певна річ, що польські улани мусіли дати до того привід. Польська ґазета каже, що польські улани забирали в населеня поживу і нібито хотіли платити. Більше імовірно виглядає, що або не хотіли платити, або мало платили, а українські селяни могли відмовитись дати поживу хоч би і за заплату, бо відки польське військо має стояти в українськім краю? Вони не обовязані годувати ворога-наїзника. Польським жовнірам місце не на Україні, де до того панує ненависть до Польщі за шляхотську неволю. А вже великою небезпекою було для польських уланів іти на Поділє, де польські пани ще до самої революциї держали половину українських земель, які, за німецьким дозволом, тепер знова хотять обсісти.

Ся сумна подія повинна Поляків навчити, що Польщу можуть будувати в Польщі, а не на Україні.

„Робітник", большевики і німецький мілітаризм.

Недавно арештували були американські власти в Клівленді редакторів „Робітника" з приводу якогось підозріня, що нібито ся ґазета стоїть у звязи з партією „Ай-Доблю-Доблю" (Індострієл Воркерс оф ди Ворлд, — се соціялістична партія так званих „Промислових Робітників Сьвіта", методами боротьби дуже зближена до російських большевиків). Однак опісля показалось, що „Робітник", зглядно його редактори не стояли в жадній звязи з партією „Ай-Доблю-Доблю", тож випущено на волю панів Ладанів, Андрейчуків і тим подібних і на тім справа скінчила ся.

Ціле нещастє було тільки в тім, що ґазета не виходила цілий тиждень, значить, що змарновано меньше кількасот фунтів паперу.

Але редактори „Робітника" беруть сю справу дуже траґічно, немов би дійсно читачі сеї ґазети понесли велику страту, що цілий тиждень ладаном не заносило в їх хаті і приступають до сповіди перед своїми читачами, аби їх не винили так дуже за той „пейпер-лес вік" (тиждень без ґазети).

І пишуть так:

> „Ми не знаємо, чия се вина, але припускаємо, що се є праця нечесних провокаторів".

Видно, припускають панове редактори „Робітника", що чесний провокатор того би не зробив. Але де ті чесні провокатори виховують ся?

Дальше пишуть так:

> „Ми знаємо, що „Робітник" був орґаном У. Ф. С. П. і не мав нічого спільного з „Ай-Доблю-Доблю".

В се ми готові повірити, що редактори „Робітника" знали, що „Робітник" був орґаном У. Ф. С. П. (Української Федерациї Соціялістичної Партії), але аби не мав нічого спільного з „Ай-Доблю-Доблю", то не можемо повірити.

Можливо, що зі страху забули вони свою спільність, але вже капку низше знов забули про те, що забули і написали так:

> „Тавжеж, що ми відносимось прихильнійше до російських большевиків чим до У. Ц. Ради".

Хто відносить ся прихильно до большевиків російських, той повинен таксамо ставитись і до большевиків американських, себто „Ай-Доблю-Доблю". У. Ф. С. П., чи її програма, може не годитись з большевицтвом, але коли редактори орґану У. Ф. С. П. годять ся з ним в Росії, то для простої консеквенциї повинні годитись і в Америці і сьмішно виглядає, як вони випирають ся, що не мають нічого спільного. Мають. Те, що годять ся з російським большевицтвом, лучить їх з американським.

Тільки манкамент є в тім, що вони також і зі страхом мають дещо спільного.

Ще дальше редактори „Робітника" ось-так розписались:

> „Ми бачили в У. Ц. Раді союзників німецьких, а в большевиках сильних противників кайзеризму.
>
> „Між членами У. Ф. С. П. було богато членів, котрі готові були їхати сейчас в Росію, колиб лише Злучені Держави були дали змогу. Товариші тоті готові були їхати не задля еґоїстичного вдоволеня. **Вони знали, що в Росії нема навіть хліба завдяки У. Ц. Раді.** А всетаки вони булиб їхали і... або полягли б у завзятім бою проти кайзера і його союзників... або побідилиб".

Отже кажуть панове Ладан, Андрейчук і Сьвітенький, що **бачили в У. Ц. Раді союзників німецьких, а в большевиках сильних противників кайзеризму.**

А ми спитаємось тих панів: В чім той союз проявив ся? Чи в тім, що У. Ц. Раду розігнало війско кайзера і що її членів і її президента се війско арештувало? Чи то союзників кайзеризму кайзерові жовніри розігнали і посадили у вязниці??

А дальше спитаємось клівлендських панів: В чім ви бачили у большевиків сильних противників кайзеризму? **Чи в тім, що воювали проти У. Ц. Ради, проти Білоруської Ради, проти Румунів таксамо як кайзер?** Чи се так роблять противники кайзеризму? А де ті противники кайзеризму показали свою „противність"? **Чи вони бодай одного жовніра вислали проти кайзера?** А чому ті „противники кайзеризму" посилали війско проти У. Ц. Ради, а коли кайзеризм її усунув і назначив гетьмана, то Ленін з Москви телеґрафічно повідомив свою делеґацію в Києві, що признає гетьмана Скоропадського?

Відповіжте на се, панове Ладани і комп. І не хваліть ся, що члени У. Ф. С. П. були готові їхати на війну з Леніном проти кайзера, бо Ленін з кайзером в найліпшій згоді. Він знає війну провадити тільки з робітниками українськими, білоруськими, румунськими і заганяти їх силою в німецьку неволю. Крім того знає ще війну проти цивільних людий, як вони мають вино, цукор, збіже і т. д. Се є проста війна для рабунку. Рабували вони теж українське селянство. Силою рабували збіже і вивозили в Московщину. Платили гроші опришкам за розбої, але для народу за збіже не хотіли дати ні копійки. Нарід знова не хотів дати збіжа, а У. Ц. Рада станула в обороні народу. І за се тепер редактори „Робітника" докоряють У. Ц. Раді.

При кінци панове Ладани заявляють:

> **„До нічого не здасть ся нам глупа критика Злучених Держав і ми не критикували".**

Се одиноке реченє в цілій сповіди, в якій редактори „Робітника" сказали сьвяту правду.

Ніхто не знає їх так добре як вони самі. Як вони кажуть, що їх глупа критика нінащо здала ся, то їм треба вірити. Та ми не тільки віримо, ми се добре знаємо.

Одно лише мусимо сказати тим панам, що не лише їх глупа критика Злучених Держав до нічого не здасть ся, але також і Української Центральної Ради.

Глупа критика все буде глупою і пустою, де би її не приложити.

СЬВЯТО АМЕРИКАНЦІВ І ІМІҐРАНТІВ.

Вже ледви кільканайцять днів ділить нас від сьвята, яке в День Незалежности (4-го джулая) буде обходити цілий нарід американський і всі народности, які прибули до сеї вільної републики яко іміґранти.

Сього року перший раз виступлять іміґранти споміж поневолених народів Европи, аби разом з народом американським заманіфестувати перед цілим сьвітом, що у них одні і тісамі ідеали: що вони стремлять до свободи і до независимости своїх народів і готові до всякої посьвяти, аби її здобути так як здобув нарід американський тому 142 роки.

Українські іміґранти в Злучених Державах, без огляду на се, з котрої держави вони би не походили — чи з України, чи з австрійської Галичини або Буковини, чи з угорської Руси, виступлять в четвер, дня 4-го липня, разом і покажуть єдність народу і єдність його цілп, якою є: свобода і независимість. Український нарід цінить волю і независимість і длятого вміє оцінити її у свободолюбного американського народу.

Тутешний український загал памятає, що була хвиля, коли царська Московщина була залягла усі його землі і здавила його рідне слово, яке тоді лише тут, на іміґрациї, у свобідній републиці гомоніло свобідно. Лише тут Українці мали ще свою пресу і могли протестувати проти московської насили.

І Америка тоді була одинокою великою країною, де іміґрациї поневолених народів могли голосно ставати в обороні прав своїх народів.

А відтак Америка була першою, що проголосила війну старій війні, війні, яка мала на меті поневолити і здавити ті народи, що з усіх сил добивались волі і своїх прав на самоозначенє. Америка, під проводом президента Вілсона, навпаки — станула до війни за волю всіх народів; за зломанє вікової їх неволі і за здобутє сьвятих прав чоловіка для усіх, без огляду, чи се велика національна ґрупа чи мала.

Тому то цілі американської републики є цілями всіх іміґрантів в Злуч. Державах, а зокрема іміґрантів українських, а маніфестация в день 4-го джулая буде власне маніфестацією тої спільности.

ДО УКРАЇНЦІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Як звісно вже нашим читачам, на 4-го джулая будуть сьвяточні обходи всіх народностий в Злучених Державах, що прибули сюди яко іміґранти.

Се буде сьвято, в якім ті народности заявлять свою льояльність для американського прапора свободи, який є знаменем тої волі і независимости, яку сей край здобув тому 142 роки, виступивши проти панованя Анґлії, а яку тепер ті народи хотять здобути для себе в Европі.

Українці по цілім краю приготляють ся вже пильно до сеї маніфестациї і є повна надія, що вона випаде величаво.

Тут відзиваємо ся лише до нашого загалу, аби добре припильнував справи.

У всіх містах мають бути окремі комітети, які мають занятись приготовленєм і уладженєм українських обходів.

Ті комітети вже тепер мусять повідомити мейорів міста про се, що місцеві Українці візьмуть участь в обходї Дня Независимости, чи то окремо, чи разом з иншими національностями.

Місцеві українські товариства повинні дати провід і громадно взяти участь в маніфестациях.

Покажім свою єдність, карність і спільність в ідеалах з Америкою і з нашими братами в ріднім краю.

Нехай між Українцями не буде таких, що отягали би ся від сього обходу!

МІСЦЕ УЧИТЕЛЯ В НАРОДІ.

(З вінніпеґського „Українського Голосу").

Коли хто нині ставить собі питанє, яка нація може мати запевнене істнованє, то нехай має певну відповідь, що лише та нація, котра має членів здібних до боротьби о істнованє. Щоби члени нациї були здібні ратувати свій нарід перед загибелию, то мусять вони бути національно сьвідомі, мусять бути національно культурні. Така культурність народу має початок в звичайній елементарній школї, під проводом народного провідника — учителя.

В сій матеріялістичній добі деякі люди, на жаль, не добачують становища учителя в народнім житю, не пізнають його заслуг, хотяй вони такі незвичайно великі та важні. Та люди сьвідомі знають, що сама праця учителя на народній роботі вимагає сталого характеру і самопосьвяти, отже уважають учителя за дійсного провідника свого народу і ставлять роботу учителя на найвисший степень.

Один з визначних соціяльних і гуманітарних провідників Америки, др. Френк Крейн, так висловлює ся про учительство:

„Учительованє є найбільше похвальне занятє, в якім хто може бути. То є найважнійша професія на земли і тут чоловік знає, що він заробляє свій хліб-сіль, коли вірно сповняє свої обовязки. Він справедливо заслугує на своє істнованє між людьми; він сповняє обовязок державі, він служить Богу. Ніяка професія не дає такої гарної спромоги бути чесним, правдивим, гуманним і інтеліґентним. Учитель має подивляючі спромоги для розвиненя високого характеру.

„В сій професії є меньше людий неморальних, тінистих, або лицемірних ніж в якій иншій професії, не виключаючи провідників та реформаторів. Учителї, котрих я здибав в моїм житю, стоять на висшім степени людства ніж які инші фаховці.

„Добрий учитель то неоціненний дар від Бога для народу. Вплив учителя, я обчисляю, є найдальше сягаючий зі всїх инших. Ніяка реформа не є така цінна, як та, котра зачата з дітьми.

„Учителювати — се поважнійше званє ніж розпоряджати фінансами або вести армію. Учитель має більше задоволеня з житя ніж инша особа. Він має найбільше отворену дорогу до інтелектуального поступу, бо ми більше користаємо навчаючи, ніж студіюючи.

„Учительованє є трудна праця, але ся се така праця, що скріпляє і стало відсьвіжує житє, коли душа щира. Кождий повинен трохи вчити, коли може, бо се є найлучший стан для самопізнаня, саморозвиненя. Учительованє є знамените прилагодженє до якої иншої каріери.

„Пошана для учителя! Він бо важна особа!"

Условини нашого народного розвитку складали ся не ласкаво для нас і ми були приневолені (аж до послідних років) бути малосьвідомими самих себе. Коли приглянути ся нашому положеню тут в Канаді під теперішну хвилю, то можна легко зауважити, що матеріяльний стан наших людий значно поліпшуеть ся і є вигляди, що наша економічна сторона може пійти в гору. Та заки ми дочекаємо ся якого зросту в сім напрямі, то мусимо бути сильними, щоби покермувати сим зростом на нашу народну користь, щоби бути зачисленими в ряди культурних народів сьвіта. Мусимо тямити, що чужі народи (пр. Анґлійці, Французи) доти не будуть зачисляти нас до культурних людий, доки між нами не буде розвиненої національної сьвідомости, тої пошани для всего рідного. Помістъ до всего висшого розвиненя є національна сьвідомість, без чого всякий наш поступ неможливий.

Сими справами, так важними, мало хто клопочеть ся, крім учителів наших, котрі докладають усїх сил, щоби піднести нарід на висший уровень культури; особливо щоби той молодий цьвіт нашого народу розвивав ся і приносив нові сили українському загалови. Бож на кого нам надіяти ся, як не на тих малих дітий, котрі виховують ся в дусі наших щирих учителів? З наших дітий мають вийти добрі члени нашого народу і горожани Канади, тож ми повинні уважати, хто виховує наші діти і під яким впливом.

Вихованє школяра не основуеть ся лише на інтернаціональних предметах (як математика, ґеоґрафія і т. п.), а на моральних засадах нациї, що становить головнійшу точку програми вихованя. Люди, котрі хотять усунути нас асиміляцією, не дуже друть ся до старших, бо з тими малий успіх (із старшого нашого чоловіка тяжко зробити инакшого). Їм ходить головно о те, щоби захопити дітий наших в свої руки (як се роблять деякі анґлійські секти релїґійні) і з них вже виробити, що їм хочеть ся. Приглянь мо ся близше хоч би тим дітям, котрі виховують ся в презбитерських заведенях, а побачимо, як той нездоровий вплив їх пригнобив і стримав від розвиненя якого сьвітогляду. З таких молодих людий мала потїха нашому народови. Подібний результат дістанемо в наших школах, коли не будемо дбати про наших народних учителїв. Бо який учитель, така школа; яка школа, такі діти; які діти, такий нарід.

Тож бачити можна, що народний учитель є тим головним чинником, на котрім лежить вага будучности і долї народу, а без котрого нарід зійде з народного педесталю і поволи може здеґенерувати ся, загинути. Школа, се сьвятиня народу і тут залежить, в чиїх руках має бути вона: в народного учителя, чи в кого иншого.

Найбільшим нашим обовязком є — виховати молодїж на сьвідомих членів українського народу і горожан сего краю, а сим обовязком лише наш учитель може занимати ся.

Який лише є наш здобуток культурний в сїм краю, то головно завдяки нашим учителям, котрі працювали і працюють без жажди „кредиту" над піднесенєм свого народу. Робота наших учителїв постепенна, але певна.

Знаючи важний стан і значінє праці народного учителя в нашім українськім житю, нарід повинен подбати лучше про учителїв і тимсамим поліпшити свою долю.

Перед нами питанє: Як би запобігти, щоби наші школи оставали в наших руках, під нашими учителями. Ся задача так важна, що кожда здорово думаюча людина мусить поважно застановити ся над нею, бо се є житеве питанє під теперішну хвилю. В усїх трох провінциях відчуваєть ся величезний брак наших учителїв. Число шкіл росте, а число учителїв зменьшаєть ся. А школа, після закона, має бути отворена, тож уряд надасть, кого хоче. Знаємо з досьвіду, що учитель анґлійський чи французький не всилі робити добрий успіх в нашій школї, бо такий учитель не розуміє душі і мови нашої дитини. Тож треба а) збільшити число учителїв; б) поправити житеві вимоги учителїв і так придержати сих людий при учительській професії.

Молоді хлопцї і дївчата, маючі здібности до школи, повинні бути у висшій школї. Про се повинні постарати ся здорово думаючі родичі і всї передові одиниці, кому лежить на серци житє народу. Матеріяльний стан фармерів може позволити на удержанє ученика у висшій школї, особливо тепер, коли ми вже маємо свої бурси. Особливо в нас брак дївчат у висших школах. Миберім примір від других народів і стараймо ся збільшити число дївчат у висших школах, котрі могли би брати посади учительок по наших школах. Стараймо ся дати сих будучих учительок під добрий вплив і вихованє, на що наші бурси добре відповідають.

Щодо поправленя житевих вимог учителя, то тут поліпшенє є дуже конечне, щоби учитель міг утримати ся при своїй професії і робити щиру роботу для народу. Знаємо, що учителї з практикою мають великий успіх і роблять більшу роботу, тож треба старати ся і поправити учительські вимоги житеві безпроволочно, щоби мати учителїв з практикою. Учителї, особливо мущини, лишають сю професію в більшости через невідповідну грошеву платню за їх працю і брак відповідних помешкань коло школи. Чим скорше ми вдоволимо житє нашого учителя, тим будемо сильнійші яко нарід.

Не треба отягати ся з полагодженєм сеї справи, а хто лише може, нехай стараєть ся, один і всї, щоби наш український нарід видвигнув ся до гори.

Н. Н.

УРЯДОВА ПОДЯКА

АМЕРИКАНЦЯМ ЧУЖИНЕЦЬКОГО ПОХОДЖЕНЯ І ПОКЛИК В СПРАВІ МАРОК ОЩАДНОСТИ.

З міністерства скарбу у Вашинґтоні (Бюро публіцистичне, Орґанізація военної позички) прийшло до нас ось-таке письмо з просьбою о поміщене:

Тим орґанізаціям, котрі між своїми членами мають Американців чужинецького походженя, я бажаю висловити свою щиру подяку за їх знамените співділанє в справі Третої Позички Свободи, яка увінчала ся таким красним успіхом. Одушевляюче співділанє сих орґанізацій було важним чинником для висліду позички, бо сі орґанізациї несли поклик правительства до мілїонів домів.

Дуже мило вражає сей доказ патріотизму і привязаня до краю, під якого прапором сі мілїони прибраних горожан знайшли більшу свободу і нагоду до спокійного житя.

Я твердо надію ся, що кампанія Военних Ощадностий одержить від тих орґанізацій рівнож щиру піддержку, бо ті орґанізациї є якраз приспособлені до того, щоби ширити євангеліє економії, ощадности і популяризованя купна Военних Щадничих Марок. — В. Ґ. МкАду, секретар.

До Орґанізацій (сьвітських і церковних) в Злучених Державах Америки! Навязуючи до повисшого поклику секретаря скарбу, я уклінно прошу, щоби сі орґанізациї (сьвітські і церковні), котрі з якихось причин не відкликнули ся на попередні поклики в справі відповідного зорґанізованя помочі фінансовим підприємствам правительства, **зробили се тепер.**

Вибір спеціяльних комітетів, які мали би працювати спільно з місцевими Комітетами Военних Ощадностий, є найважнійшою річию і се повинно зробити ся безпроволочно.

Місцеві Комітети Военних Ощадностий, стейтові Орґанізациї Военних Ощадностий і Відділ Чужинецької Мови сього Бюра охотно з вами получать ся і дадуть вам всяку поміч. — З поважанєм, Френк Р. Вілсон, директор публіцистики.

ВІДОЗВА ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З КОЛОКОЛИНА, ПОВ. РОГАТИН, ГАЛИЧИНА.

Дорогі Громадяни! Ми мали мітінг дня 9. червня 1918 р. і на тім мітінгу запала більшостию голосів ухвала, що будемо давати по 50 центів що чотири тижні на книжку банкову, на котрій стоїть: „Український Народний Дім в Колоколині". На тій книжці ми вже маємо 461 долярів.

Отож відносимо ся до Вас з просьбою: не відтягайте ся від свого обовязку! Нас є тільки одинайцять у тій праци для рідного села, а деж решта — около 70 душ? Ви-ж знаєте добре, що наш комітет заложений ще 14. жовтня 1917 р. Знаєте, що сей комітет мав занятися збіркою поміж своїми односельчанами і чужинцями, а про се Ви навіть не хочете чути. Ми кажемо: дай на памятку для рідного села, а з тої памятки будеш задоволений Ти і Твоя дитина. А чомуж Ви, Родимці, не хочете нічого дати? О, коли би ми сказали: нате, то Ви би понатягали руки ще більше ніж не одна сирота в старім краю, або таки в нашім рідним селі, котрої тато забитий, мама з журби померла, а вона не має куска хліба, тай руки простягає.

Родимці! Коли прийде час і ми вернемо ся до рідного села, то щоби нам лице зі встиду не паленіло, бо там ще може хтось буде живий і спитаєть ся нас, з якою ми користию вернули ся на рідну землю і в рідне село.

Отож, Родимці, ставайте разом до тої квітки, котру стараємось дати рідному селу.

До нашого комітету належать отсі люди: Я. Дмитрів, А. Гринишин, М. Пастернак, С. Вдовичин, Я. Куйбіда, О. Вульчин, О. Войтків, А. Лесів, А. Луговий, С. Ткач, Ю. Лесів; з меньшости: І. Крижановський з Бруклина, І. Кончевич і Антін Лесів з Ню Гейвен.

Збірка по 50 центів що 4 неділї розпічнеть ся дня 23. червня 1918 р., 10 Oak St., Ansonia, Conn.

Підемо також до фотоґрафії, зробимо спільний образ і сей образ буде нашою памяткою у ріднім селї, тож просимо прибути дня 23. червня с. р.

З поважанєм,

А. Гринишин.

ДО ВІДОМА ІНТЕРЕСОВАНИМ.

На питаня деяких членів У. Н. Союза, звернені до мене за посередництвом кількох урядників У. Н. С., про те, чи я годжу ся з політикою „Свободи", відповідаю отсим, що не тільки годжу ся, але і провадж у її вже більше як пів року, бо від падолиста, 1917, пишу майже всі головні політичні статї для „Свободи".

Ню Йорк, 14. червня, 1918.

Володимир Лотоцький.

ВИСТАВА „БАТЬКОВОЇ КАЗКИ" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

(Допис з Честер, Па.)

Коли у мене зайшла охота написати сих кілька слів осуду чи критики про даний факт, то на се склало ся кілька важних причин. Я здецидувала ся подати ширшому загалови українському критичну оцінку „Батькової казки", драми Івана Тобилевича, котру відограли аматори товариства „Любов" у Філядельфії. Пишучи сі стрічки, я постановила у своїм осуді держатись принципіяльних точок, котрі мають знаменувати хотяй не дійсну так бодай правдиву совісну критику.

Сими принципіяльними даними є безоглядна справедливість, ретельний осуд, зрозуміне обставин, строга невтральність, вкінци правдиве зрозуміне річи самої. Коли будемо послугувати ся бодай сими найпотрібнійшими даними, то не буде у нас сього лиха, деморалізації, де кождий, кого стати на театральний білет, у кого є знанє малої і великої азбуки, вже записав ся в критики. І тому то у нас тільки надужить в сценічних виставах, тільки глузовань над штукою, таке мале розуміне її сьвятости, яке доходить до сего, що з болем серця назвати мусимо канібальськими випадами невіжих людий. А тим затираєть ся смак у публики до краси, до штуки і знеохуєть ся її до вистав.

Сьому в першій мірі винні критики-рецензенти, котрих у нас серед українського загалу дуже мало, а котрі по більшій части не є критиками, а так тільки звичайними репортерами. Часописи сему не винні, хотяй вони повинні бодай в части справу розсліджувати. Читаймо рецензії штук, вистав, котрі під сю пору є таким частим явищем. Як рідко знаходимо там правдиву оцінку, оцінку сеї міри, котра би приносила користь аматорам та мала бодай в части значінє загальне, а не льокальне. Чи рецензії мають бути нотаткою, що там а там таке а таке стало ся? Чи рецензія, критика — се має бути адвертайзментом для всякого рода „з божої ласки аматорів" та „режісерів"? То, здаєть ся мені, не наука, не критика, не хосен, а противно: чванькуватість зарозумільців, свого рода деморалізація!

Через се стільки злоби, стільки насьмішок над штукою, стільки виробило ся у нас ново упечених артистів і режісерів. А може повіяло таким гарним духом тут в Америці?... Як так, то се гарний обяв у відродженю штуки, драми, музики. Се чудова річ! Числім в приближеню 200 усяких товариств та кружків, котрі виставляють штуки, отже і 200 режісерів — 200 душ набору самих найкрасших сил в сьвіті театральнім. При сім по десять тільки душ в кождім кружку дружини — се робить споре число, бо дві тисячі душ. Се пречудний обяв, се неабиякий крок вперед. Пригляньмось одначе сїй справі близше. Пригляньмось виставам, перестудіюймо їх! Скільки там хиб великих, які кольосальні дефекти! Дуже частенько тут драми перевернули ся в комедії, комедії в мельодрами.

Оправдаймо в тім випадку аматорів, а возьмім ся за режісерів. Скільки то з сього великого набору має поняте про штуку, драму, музику? Скільки з них знає літературу й історію? Скільки з них бачило якісь поважнійші театри, артистів, на котрих могли би взорувати своїх аматорів? Скільки з них студіювало драму, дикцію, реторику, модуляцію? Скільки з них студіювало епоху даного часу? Сеж усе режісерови потреба знати! А всякому репортерови чи рецензентови треба се знати, щоби не вводити читачів у блуд, редакції на глум, а аматорам дати науку, показати їхні хиби, чим зроблять велику прислугу і аматорам і штуці, а заразом і публиці.

Пишучи сі стрічки, я мимоволі пригадала собі штуку Саксаганського, в котрій автор артист, котрого, яко вразливого на всяке калїчене штуки, глибоко обурило те блюзнірство, що так широко практикуєть ся ріжними пройдисьвітами, котрі українську сцену зробили жертвою свого дикунства, своїх апетитів до дешевої „слави". Саксаганський зібрав типи тих влізливців у веселий драматичний етюд, в якім „героїв" з царств шантраша виставив на прилюдне позорище.

От що говорить один з „героїв". Він, антрепретер, говорить, що він як хоче, то з драми комедію зробить. Він такий хитрун, що в драму „Бондарівну" вставить 40 нумерів співу „Ой, гоп, тини, тини", „Бандуру", „Баламуту" і инші. А комік жук додає: На прикінци першої дії заспіваємо „Бандуру" спільним хором з гопаком. У другій дії Оля заспіває „Стели ся, барвінку", а Зоня „Гандзю книш". Над трупом Тетяни співає Тарас: „Під небом чужим я тиняюсь, нема супокою мені. Тебе, моя зірко, благаю, придивись мені хоч у сні". Далі всі співають: „Де згода в семействі", а після сього зявляють ся запорожці, пють і танцюють гопака. А ось яке поняте антрепретора про публику: „Ти думаєш, публика щонебудь розуміє? — каже він артистови Бездомному. — Ха, ха, ха! Я „Наталку" без Наталки ставив і ніхто сього не замітив. Публику треба повеселити... Вона любить гопак і співи, співи і гопак... Треба догодити публиці, а вона нам віддячить". Навчаючи дебютанта, так говорить до нього: „Не говори так, як ти звичайно в житю говориш, бо се-ж іскуство; говори так, як настоящі хахли: скриви трошки рот на бік, а язик опри в низ шелепів і, не відриваючи його, говори: „Се не з нашого села і зовсім мені не по знаку". Комізм він розуміє як штукарство. У „Невольнику" чіпляє собі воло і вкидає туди аж 45 вареників (пирогів), натягає на себе пять кожухів, пять свиток, шість камізельок, шей підперізуєть ся поясом в 30 аршин завдовшки. Комізм проявляєть ся також тим, аби надягти на опашки свиту і впустити шапку; нагнувшись за шапкою, впустити свиту, а нагнувшись, аби дістати свиту, впустити шапку і т. д.

Отсей образок дуже часто дасть прирівнатись до гри, котрі виставляють публиці наші доморідні режісери зі своїми „аматорами". З їх гри, з їхнього поводженя виходить, що у нас нема нічого більше як гопак і співи, співи, гопак і горівка. А воно так не є і бути не повинно. Ми знаємо і сподіваємо ся від американських вистав дещо більше. Ми знаємо, що аматорські вистави, о скільки орудуване ними все частійше буває в руках сьвідомих людий, відограє велику ролю в зменшеню впливу „русско-малорусских" труп і се має бути один зі способів поліпшеня українського театру і вихованя публичности.

Тому то, коли прийдеть ся сказати про штуку, гру аматорів і то справжню гру, основану на всіх детайлях, на всіх вимогах з театральної та сценічної техніки, основаної на всіх вимогах автора, то з радостию варта поділитись тим відрадним фактом з ширшою громадою, з ширшим кругом аматорів. Тому то я, коли знайшла спосібність до сього, пишу тих кілька слів моєї оцінки на гру і виставу штуки, котру виставили аматори товариства „Любов" у Філядельфії, а се власне „Батькова казка".

Коли приходить ся мені вже про се щось сказати, то я постановила не відступати від принципів, котрі я зазначила попереду. Пишучи сі стрічки, послугую ся строгою правдою і безоглядною критикою, тимбільше, що сі люди є мені чужі, а декотрі з них се дебютанти перед філядельфійською публикою. Нема у мене зглядів, нема в правдивій оцінці гри актора якихось заслуг, претенсій.

В першій мірі про саму штуку. Се, як доносили афіші, новина в аматорськім репертуарі українських вистав в Америці; новиною се було в Філядельфії. Штука сама собою сильна, глибока, трудна сценічна ерудиція. Взяти ся за випровадженє сеї штуки, треба вже в самій річи мати певного рода засіб знаня сценічного, розуміти се, чого вимагає драма, яке значінє її і яка повинна бути гра аматорів. Виставити „Батькову казку" — се значить здати іспит зрілости зі знаня сценічної техніки, відваги, засобу рутини акторської, а навіть іскорки талану артистичного.

Чи в тім випадку було се?

Природним ходом — немалий засіб! — Усе, що тільки торкало ся сеї справи, було зроблене так, що без ніякого шуму, крику і залицянь мусіло заінтересувати всякого. Возьмім на увагу от хоч би оголошеня. Нема у них такого ярмаркового накликуваня і задеркуватої чванькуватости. Усе приличне, певне себе, з певного рода повагою виходить. Навіть уже в сїй зверхній формі пробиваєть ся певного рода естетика. І от се заінтересувало мене і я постановила прийти на виставу. І хто тільки прийшов, не пожалував. Враження, якого я зазнала, не затираєть ся скоро; воно лишає хороші спомини, вдячність обставинам, які на се складають ся.

На сали спокій, повага, настрій досить приємний. Повагом збираєть ся дібрана поважна публика. У кождого в руках програма штуки. Отвираю її і я. Програма зложена чудово. Се першина у Філядельфії, бай чи і не в Америці. В програмі ґенеза штуки, опис подій, при кінци історія товариства „Любов". Усе те вводить людину у гарний настрій та приготовляє до самої річи. Все оброблене старанно, в хорошій формі. Підносить ся завіса. Салю залягає спокій, тишина. Нічого на сцені не хибує. Усе до йоти прибрано і улаштовано так, як бажає собі автор, з подробицями. Іде гра аматорів. Замітна у них певність себе; нема тут ніякої метушні, не заваджає один другому. Усі на своїх місцях, за своїм ділом. Рухи у них мірні, рідко стрічаєть ся шаржоване; заздалегідь видно, що чиясь справна рука їх поставила на сїй позиції і вложила на них сей великий обовязок, котрий вони виповнюють. З кождою хвилиною гра розвиваєть ся. Аматори набирають більшої певности в акції, дикції, рухах і все те вигладжуєть ся, та виходить гарний склад чудової цілости. Між аматорами завважуєть ся одначе не рівний талан, хоч усі разом достроюють ся до цілости. Гра переноситЬ ся зі сцени на салю; публика захоплюєть ся драмою, грою і між публикою а сценою нема границі.

Перша дія проводить ся в напружене. Аматори в першій дії начеб приготовлялись до дальшої акції. Тому у глядача начеб якесь ожидане. Завіса спадає. Посипались оплески і — ожидане.

Дія друга. Сцена представляє хату Нікодима. Устроєна з усіми детайлями. Усе в порядку: Меблї, хатна обстанова і розклад кімнати відповідають часови. Ґардероба в аматорів доволі відповідна, добре презентуєть ся. Почала ся гра. Тут уже розвиваєть ся вона в цілій повні. Акція розвиваєть ся коло кількох центральних фіґур. На верх вибиваєть ся пані А. Рибакова (в роли Марини), п. Рибак (в роли Пилипа, п. Якимів (в роли Нікодима), Достроюють ся до цілости: Т. Зубрицький (в роли конторщика), пані І. Якимів (в роли Пріськи), Черниxівський (в роли лакея), пані Черниxівська (в роли Палашки). Не від річи буде зазначити, що малий Б. Ґела (в роли козачка Митьки) випав вповні вдоволяюче. Гра декотрих аматорів переходить в справжню артистичну гру. Усе йде взірцевим порядком. Гра, ділане її слідне на глядачах. Вони нею захоплені. Одної силяби, одного звука-жесту не пропустять із цілости; уважалиб се гріхом для себе. Куртина спадає серед тишини.

В третій дії теж саме. На сали спокій і увага. Гра іде своїм ходом. У деяких малі браки, одначе вони затирають ся. Гра Пилипа, Марини, Франца, Нікодима в декотрих моментах — се вершок викінченя. Гра Нікодима заокруглює артистичну цілість та надає штуці-грі й акторам краси і принади. Гра його в третій дії — се жест дійсного мистця, се жест справжнього художника. Своєю грою прикував він глядача, завів в инший сьвіт, за що публика нагородила його бурею оплесків.

В четвертій дії приходить ся до конфлікту; акція доходить до вершка і тут слідне викінчене і то викінчене з артизмом. У сїй дії пописались п. Д. Якимів і пані Рибакова. Публика одушевлена грою, а доказом признаня дві вязки пишних цьвітів Марині і Нікодимови.

Пята дія випроваджена з усіми вимогами. Сцена представляє сад. В саді бесідка (альтана), гарні садові столи, крісла, лавки — усе в комплеті. Гра аматорів взірцева. Одним словом: гра і випроваджене зробили на глядача приємне враженє.

Ще кілька слів про режісерію і самого режісера.

Найвибагливійший критик не має що закинути викінченю штуки. З усіми подробицями вона вийшла вдоволяюче. Обстанова сцен викінчена з педантичностию. Найменьших браків не мож було добачити, а зауважити треба ще і се, що сцена, на котрій виставлено сю драму, цілком замала на такі вистави. Треба було богато приложити праці, щоби все гаразд устроїти.

Режісером штуки був п. Якимів. Він, яко режісер, може відповідати за штуку і дав на се гарний, незбитий доказ. Яка його гра? Він не аматор, а справжний артист, артист широкого жесту, сильний драматист. Замітна у нього школа великих мистців. Він не наслідує, а творить. Гра його лишаєть ся в души, в серци, в нервах глядача. Своєю грою він заповнює весь простір, тому не диво, що пані Рибакова в так трудній і глибокій акції, як роля Марини, граючи партію з Нікодимом, пописала ся знаменито.

Пані Рибакова декотрими своїми епізодами в партіях з Нікодимом дала доказ, що вона має місце не на аматорських виставах, але на більших сценах.

У пана Рибака замітна рутина, жест, дикция, котрою може гордитись.

Панство Якимові — се дебютанти у Філядельфії. У пані Якимів замітний талан; у неї гра дійсна, природна, не силувана. Видно, вона вміє ходити по сцені.

Панове Черниxівський, Пеленський (атаман), Затонський (парубок) вийшли зі своїми ролями, як кажеть ся, цїло. Видно на них ділане впливу. Пан Зубрицький повинен в декотрих випадках бути більше натуральний, меньше шаржован, а Кость повинен на будуче бути лучше ухарактеризований та не грати таких роль, котрі не під його натуру.

Лиш більше виступів такого рода, а се задоволить публику, наставить її на иншу дорогу, дасть ся тим робом зрозуміти і пізнати штуку та зробить ся немале діло на поли мистецтва.

Пан Якимів своєю грою та випровадженем штуки дав повний доказ знаня техніки сценічної та великого талану на сім поли. Філядельфійська громада повинна бути задоволена тим, що буде можливо частійше мати нагоду побачити його на сцені, де він дасть правдивий зразок дійсної гри та викінченя штуки. Аматори кружка тов. „Любов" можуть знова бути горді з сього, що грають під орудою такого режісера, бо з певностию зможуть виробитись до сеї степени, що своєю грою вдоволять публику, котра зуміє бути вдячною.

Щодо публики: Публика, як я згадала висше, була дібрана. Підчас гри захование її сьвяточне. Не було дотинків, сьміху, жартів, свисту, як то часто буває. Се великий крок вперед, з чого публика, котра брала участь у штуці, може бути горда. Режісерови, аматорам, комітетови, котрий докладає старань в підприємстві, з чистою совістию треба приплеснути та сказати щире, сердечне спасибі.

Зоня Рекель Поплавська.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1919 РІК.

Календар У. Н. Союза, який розходить ся у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бізнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенє до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20.000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів коштує 18.00 дол. Місце на окладинках та спеціяльні сторони дорозше, після умови. Пів сторони коштує 10 дол., чверть сторони $5.00. Найменьше оголошене може обіймати осьму часть сторони і коштує 3.00 дол. Хто хотів би в своїм оголошеню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовленя такої кліші з фотографії, то значить, що його оголошене буде о стільки дорозше коштувати, скільки винесе кошт виготовленя з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находити ся в редакції по день 30. липня б. р. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безусловно не будуть друкувати ся.

З гори зазначуєть ся, що всякі оголошеня від фірм „лікарських", що то лічать листовно на сотки миль, відтак оголошеня покутних „банкирів" без урядової запоруки, та всі такі оголошеня, з яких на перший погляд пізнати, що вони є обчислені на ошуканство легковірних, не можуть бути поміщені в календарі У. Н. Союза.

Фотографії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотілиб, аби їх фотографії були поміщені в календари на 1919 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 30. липня б. р. Рівночасно просить ся прислати з фотографією чек або моней-ордер, виписаний на імя „Свободи", на суму $5.00. Сі гроші ужиєть ся на покритє коштів виготовленя з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані!

З огляду на те, що календар У. Н. Союза на 1919 рік буде „ювилейним" календарем, всі відділи У. Н. Союза повинні би мати у нім свої фотографії. Просимо Вп. Урядників відділів У. Н. Союза, щоби вони сю справу піднесли і полагодили на своїх мітінгах. Не забудьте лише, що фотографії дотичних відділів мусять бути в руках адміністрації „Свободи" не пізнійше, як 30. липня 1918 р.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

В РОСІЇ.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

Німецько-російська економічна комісія.

МОСКВА, 8. червня. — Окрема большевицька делегація відіхала з Москви до Берліна, щоби получити ся разом з німецько-російською комісією економічною в цїли остаточного установлене правил щодо виміни товарів між Німеччиною і Росією. В склад російської делегації входять: Смольніков, Боровський і Крачан.

Болгарський посол, Черашніков, прибув до Москви, щоби обіймити уряд представника Болгарії.

Николай Ленін має відвідати Берлін і Відень.

АМСТЕРДАМ, 16. червня. — Берлїнська часопись „Фосіше Цайтунг" доносить, що Николай Ленін, премієр большевицького правительства, має намір зложити візиту в Берлїнї і у Відни.

Цїлию його подорожі є пізнати визначні особистости у всїх краях центральних держав.

Ґрізні заворушеня в Костромі.

ЛОНДОН, 14. червня. — Телеграма з Москви доносить, що в Кінешмі, в костромській ґубернії, прийшло до грізних заворушень з причини браку средств поживи. Товпа, зложена з 20.000 осіб, облягала бюра савєтського правительства. Заходила конечність ужити проти товпи машинових крісів. Богато людий убито і ранено.

Бувші полонені Німці повернуть до військової служби.

ЛОНДОН, 16. червня. — Телеграма з Амстердаму до „Ексчендж Телеграф" доносить, що німецький міністер війни заявив, що полонені Німці, які повернуть з Росії, по короткім відпочинку підуть повнити дальше військову службу.

Після урядового німецького звіту в німецькім парляменті з кінцем цьвітня 19918 р. виносило число полонених Німців в Росії і Румунії 157 тисяч.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЧОТИРИ НАСТУПИ НІМЦІВ В ЧИСЛАХ.

I. Амен, 21. марта: Найдальший наступ 35 миль. Здобута територія 975 квадр. миль. Число полонених 90.000. Число здобутих гармат 1.300.

II. Іпр, 9. цьвітня: Найдальший наступ 10 миль. Здобута територія 190 квадр. миль. Число полонених 20.000. Число здобутих гармат 200.

III. Марн, 27. мая: Найдальший наступ 32 миль. Здобута територія 950 квадр. миль. Число полонених 75.000. Число здобутих гармат 900.

IV. Оаз, 9. червня: Найдальший наступ 6 миль. Здобута територія 180 квадр. миль. Число полонених 15.000. Число здобутих гармат 150.

НАСТУП НІМЦІВ ЗОВСІМ ЗДЕРЖАНИЙ.

ПАРИЖ, 15. червня. — Французький урядовий звіт звучить:

„На полудне від ріки Ени наші війска перевели місцевий напад на схід від Кевр і заняли згадану місцевість. 130 полонених і 10 машинових крісів опинило ся в наших руках.

„На прочім боєвім фронті не зайшли жадні важнїйші зміни".

НІМЦІ ПОЛОНИЛИ КОЛО ВІЄ-КОТЕРЕТ 2.000 ФРАНЦУЗІВ.

БЕРЛІН, 15. червня. — Німецький урядовий звіт доносить:

„Армія німецького наслідника престола: На полудневий захід від Нойон воєнні операції були обмежені лише до льокальних боїв. Перестрілка артилерії значно ослабла. На полудне від Ени огонь гармат не устає. Кілька нападів в околиці ліса Віє-Котерет відбито. **Число Французів, полонених в останних боях на полудне від Ени, виносить 48 офіцирів і поверх 2.000 жовнірів".**

Найблизший наступ розпічнуть Німці між Аменом і морем.

ПАРИЖ, 15. червня. — Цїлковита перерва у воєнних операціях здовж цїлого боєвого фронту у Франції є лише хвилева. Вона служить до переведеня приготовань до нових, може ще сильнїйших наступів.

Шестидневна битва на полудневий схід від Мондідіє будить в аліянтах довіре і певність, що їх армії є тепер сильно скріплені. **Припускають, що армія німецького наслідника є сильно ослаблена, натомісць армія баварського князя Рупрехта мала досить часу, щоби приготовити ся до нового наступу на боєвім фронті між Аменом і морем.**

Приготованя до оборони Парижа.

ПАРИЖ, 15. червня. — **Хоч вважають, що положене поправило ся, праця над обороною Парижа не устає. Пороблено приготованя для опорожненя міста з цивільного населеня. До робіт при будові окопів покликано 10.000 робітників.**

Ґен. Ґільома, який обіймив становище військового команданта в париськім окрузї, робить приготованя до оборони Парижа спільно з новоутвореним „Комітетом для оборони Парижа". Сї приготованя, як се заявив Клемансо перед депутацією радикальної партії, мають характер осторожности. Правительство повідомило властителів приватних музеїв, що дасть їм поміч при перевезеню творів красної штуки в безпечні місцевости.

Ґен. Ґільома числить 55 лїт і відзначив ся в битвах коло Вердену і над Сомою яко командант армії. Від послїдного грудня був він головним командантом війск аліянтів на боєвім фронті на Балканї.

Міста Компінь і Віє-Котерет під огнем німецьких гармат.

АМСТЕРДАМ, 14. червня. — Кореспондент „Франкфуртер Цайтунг" доносить, **що німецькі тяжкі гармати почали бомбардувати зелїзничі стациї в Компінь, Естре-Ст. Дені і міста, Віє-Котерет і Еперней** (на полудне від Ремс).

В сей спосіб сподіють ся Німцї приневолити Французів переводити довіз війск та засобів поживи і амуніції значно довшою дорогою ніж дотепер.

Американські війска на боєвім фронті в Альзації.

З АМЕРИКАНСЬКОЮ АРМІЄЮ У ФРАНЦІЇ, 15. червня. — **Американські війска обсадили частину боєвого фронту аліянтів в Альзації, недалеко границї Швайцарії.**

На сїм фронті находять ся американські війска вже від половини мая, однак військові власти дали допера тепер дозвіл се оголосити.

Се є перший відділ Американців, який находить ся на німецькій території.

Мешканцї Альзації радісно витають Американців яко своїх освободителів.

Американських полонених показують по містах.

ЖЕНЕВА, 15. червня. — Німцї уладжують по містах над Реном паради, опроваджуючи по улицях полонених Американців, Англїйців і муринів з французьких кольоній.

Німцям розходить ся о те, щоби серед населеня міст викликати добрий настрій, як доносять вісти зі Штрасбурґа до Базилеї.

НА СИБІРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ 1.125 МИЛЬ СИБІРСЬКОЇ ЗЕЛІЗНИЦІ.

Повалили большевицьке правительство на Сибіри.

ЛОНДОН, 15. червня. — **Чесько-словацькі війска, оперуючі на Сибіри і на Урали, осягнули нові успіхи,** як се доносить телеграма з Москви, датована дня 11. червня. **Дня 9. і 10. червня заняли вони місто Самару і посувають ся в напрямі Уфи.**

Всї міста при сибірськім зелїзничім шляху, почавши від Челябінска аж до Томска (на віддаленю 1.250 миль) находять ся в руках чесько-словацьких війск. Дня 8. червня обсадили місто Омск війска, зложені з чесько-словацьких жовнірів і зі селян, під командою полковника Іванова. Савєтські війска уступають.

Новоутворене сибірське правительство в околиці Омск-Николаєвск повідомило правительство большевиків у Москві, що правительство салдатських і робітничих депутатів на Сибіре знесено та що утворено нове правительство.

Нове сибірське правительство повідомило дальше, що воно не має наміру відділити Сибіри від Росії і навіть готове посередничити в доставі средств поживи для північних російських ґуберній. Коли би однак большевицьке правительство робило зусиля назад привернути на Сибіри власть савєта, тоді нове правительство буде ставити оружний опір і здержить висилку збіжа до північної Росії.

Наступ сильних чесько-словацьких відділів на Сибіри є новим чинником з огляду на загальне тамошне положене. Кореспондент доносить, що дві дивізії тих війск находить ся здовж зелїзничого шляху на схід від Челябінска, будучи в дорозі до Владивостоку. В самім Владивостоці має вже находити ся їх около 14.000. Їх присутність в пристани викликала велике занепокоєне серед місцевих большевиків, які хотіли би їх позбути ся як найскорше, годячи ся на те, щоби вони відїхали кораблями через океан.

Тимчасом ґен. Семенов не має щастя в боротьбі проти большевиків і, як доносять вісти, був приневолений уступити до Давкрії. Війска, які борють ся проти нього, є зложені головно з полонених.

З другої сторони настрій серед загалу на цїлій Сибіри є звернений проти большевиків. Демонстрації проти них щораз частїйші. За те большевики мають у своїх руках осередки, в яких містять ся склади з оружем і амуніцією.

Кореспондент доносить, що загал ожидає оружної помочи зі сторони аліянтів, які можуть числити на підмогу зі сторони всїх умїркованих елементів.

Мала сила козацьких війск під командою адмірала Колчака бореть ся проти большевиків здовж східної границї Манджурії, недалеко Владивостоку. Большевики грозять, що висадять у воздух величезні склади амуніції, нагромаджені у Владивостоці, коли би адмірал Колчак розпочав наступ на місто.

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Польщі брак катів.

ЖЕНЕВА, 14, червня. — Австрійські військові власти не можуть дістати катів до переводженя засудів смерти в Польщі, як се подають нинї одержані вісти.

Власти платили доси по $5.00 від переведеня одної екзекуції (за повішене одної особи). Не маючи катів, власти видали пересторогу, що на случай коли не зголосять ся добровольцї, вони будуть примусово асентерувати до сьої праці людий, даючи їм до вибору, або переводити екзекуції, або самим понести смерть за непослух.

...відника польської партії. Князь Радзівіл уступив з про-

ВАШИНГТОН, 14. червня. — Телеграма з Берлїна до Швайцарії доносить, що князь Радзівіл уступив з предсідателя польської партії в німецькім парляменті.

В АНГЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Англії кличуть до війска 51-лїтних.

ЛОНДОН, 15. червня. — Англїйське правительство зарядило, щоби 49-, 50- і 51-лїтні мущини ставили ся до військових оглядин.

Франція і Німеччина вимінюють 160.000 полонених.

БЕРНО (Швайцарія), 16. червня. — Згідно з угодою, заключеною недавно в Берні, розпочала ся виміна 160.000 полонених між Францією і Німеччиною.

Окремі поїзди, які містять 500 до 1.000 полонених, прибувають з обох держав.

Америка позичила аліянтам 6.000,000.000 долярів.

ВАШИНГТОН, 15. червня. — Департамент фінансів уділив дальшого кредиту Англії 175 міліонів і Бельгії 9 міліонів.

Від початку війни кредит Злучених Держав для аліянтів виносить 5.954,000,000.

Німці арештують Жидів-сіоністів.

ГАҐА, 14. червня. — Провізоричний сіоністичний комітет одержав вістку, що берлїнські власти поліційні перевели ревізію в бюрах німецької сіоністичної федерації, яка тривала через 14 годин. Переглянено точно всї листи і документи. В два днї пізнїйше деякі папері звернено. Причина сього нападу є незвісна. Є лише здогади, а іменно здаєть ся, що власти підозрівають сіоністичні орґанізації о симпатії з аліянтами від часу, коли Англїйці заявили ся за незалежною жидівською державою в Палестинї.

Видано також строгі зарядженя супроти визначних сіоністів у Відни, Львові і Варшаві. В їх помешканя переведено ревізії і забрано всю кореспонденцію. У Відни і Варшаві значне число визначних сіоністів арештовано і кинено до вязниці.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО В БАЙОН І ОКОЛИЦІ!

Заходом тов. Запорожської Січи в Байон, Н. Дж.

відограєть ся

в суботу, дня 22. червня 1918 р.

в гали п. І. Майдаща, 94 Іст 21. ул., Байон, Н. Дж.

гарне представлене

НА ВІДПУСТ ДО КИЄВА

ДІЄВІ ОСОБИ:

Явдоха, жінка Івана .. Анна Мандрик
Гаврило, старий Москаль .... Дмитро Довгий
Іван, його зять .... Никола Жирий
Анна, їх дочка .... Анастазія Ліва
Петро, муж Анни .... Прокіп Біляк
Максим, хлопець Івана і Явдохи .... Яцко Кузенька
Одарка, служниця Івана, Марія Мороз
Егор. Платанович, дяк, Василь Комар
Янкель, жид ...... Михайло Гарасимів
Листоноша .... Кость Заграй

Дїєть ся в селї близько Канева.

Режісер **т. А. Старовецький.**

Початок точно о год. 6.30 вечером.

ЦІНИ МІСЦЬ: І-рядні 50 ц., ІІ-рядні 35 ц., для дїтий 10 ц.

Дорогі Товариші і Товаришки! Просить ся всїх Родимців з Байону і околиці прийти на се представлене, з котрого чистий дохід призначений на Українську Читальню в Байон під ч. 86 Іст 21. улиця. Тож Товариші і Товаришки просимо Вас прийти на се представлене, чим причинитите ся до розвою нашої читальні, з котрої будемо черпати знане і просьвіту.

За гарне представлене ручить
72-73 **Комітет Зап. Січи.**

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІНІКСВІЛ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 321, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеть ся в суботу, 22. червня, в домі Николая Ступницького під ч. 127 Рейлрод стр. Кождий член має явити ся, бо є важна справа до полагодженя. — Л. Грущак, предс.; Д. Савчин, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Тов. „Рогатинщина", від. 396, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеть ся в суботу, 22. червня, о 7-мій годині вечер. Буде обговорювати ся справа Сиротинця у Філядельфії і инші важні справи. Члени мають явити ся на означений час. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Мітінґ відбудеть ся в гали Дмитра Іванціва (сина О.) під ч. 2436 Форбес стр., в Пітсбургу, Па. — І. Слободзянек, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в слїдуючий четвер, 20. червня, в Українській Гали, при 345 Ремінґтон стр., точно о годині 7.30. Кождий член мусить явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Довгуючі члени мають вирівнати свою належитість. Хто в той день робить, або має якісь перешкоди, то мусить про се повідомити уряд, бо в противнім разі буде суспендований, а на другий місяць заплатить 25 цнт., а урядник 50 цнт. кари. — М. Рудий, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Николая, від. 106, подає до відома всїм своїм членам, що піврічний мітінґ відбудеть ся 23. червня б. р. в гали церковній при Оклей і Райс стр. На тім мітінґу всї члени мають явити ся, бо є богато справ до полагодженя. Всї члени, котрі матюь довг, най прийдуть на мітінґ і поплатять, а як нї, то будуть суспендовані. — С. Прокопів, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє всїх своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в недїлю, 23. червня б. р., точно о годині 3-тій пополудни, в парафіяльній гали під числом 109, 7 улиця. Запрашаємо всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, аби явили ся на мітінґ, бо будуть важні справи до полагодженя. Довгуючі члени мають виплатити всї свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — О. Ревть, секр.

МУСКІҐОН ГАЙТС, МІШ. Товариство „Просьвіта", від. 131, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 23. червня б. р., о годині 2-гій пополудни, в домі під ч. 1535 Метинн евеню. Просить ся всїх членів, аби явили ся на сей мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодженя. Контрольна комісія буде здавати своє справоздане. Котрий член не явить ся на сей мітінґ, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — Б. Ґжим, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

„ЛІКАРЮ, ЛІЧИ СЕБЕ НАЙПЕРШЕ"...

Вінніпеґський методиський пін-місіонар Артур Росс мав промову 29. мая на тему: „Не-Англійці між нами". Росс в промові наставав на се, щоби сих людий (не-Англійців) учити канадійських ідеалів і вірувань. „Сї люди — говорив він — пересадили свій страх християнства в Канаді. Вони ще дальше придержують ся своїх власних релігійних вірувань і ідеалів. І тільки в одна особа, яка може йти між них яко посередник і адвокат; сею особою є Англьо-Саксонець".

Великою перешкоджуючою перепоною, з якою соціяльні реформатори мають до діла, каже Росс, є становище славянських рас до жіноцтва. Доки, доки теперішних відносин не поліпшить ся, не можна надіятись на велике піднесене. „Для Славянина жіноцтво означає три річи: кухня, убране і діти!" — сказав Росс.

В дальшім тягу промови п. Росс взивав товариство W. C. T. U., щоби воно старалось о відповідніші закони супружа між не-англійськими людьми.

„Треба постаратись о більшу перепону для молодих — майже ще дітий — людий в о-жкуваню позволень женячки".

Пану Россови не подобаєть ся сей факт, що не-англійські (він тут думає головно про Українців і Поляків, бо між ними веде свою місійну діяльність) ще дальше придержують ся своїх власних релігійних вірувань і ідеалів. Його болить якраз се, що люди не хотять ніяк зміняти своєї релігії і ідеалів, як йому сего хотілоб ся. Що більше, він публично хоче сказати, що люди повинні віречи ся своєї релігії і ідеалів і йти слідами п. Роса.

В понятю таких людий як п. Рос вірування і ідеали не-Англійців не є добрі; а не добрі тільки тому, що не мають їх Англійці.

Проти вірувань і ідеалів виступаєть ся тому, що їх не розуміється ся і не стараєть ся розуміти. Вірування так званих чужинців, про яких думає п. Росс, не є такі сухі, не захоплюючі, як пр. методиські.

Що маєте гарного в релігійних віруванях чи обрядах методиських чи баптиських чи якої-другої секти? Чи маєте там якунебудь красу, котра би додай о одну 25 часть дорівнювала обрядам народів зі східної Европи? — Не маєте, і се вистарчає сказати, що ви не є зовсім компетентні до осуджування релігії. Люди, які розуміють ся на красі релігії, ніколи не відважилиб ся на рекомендоване зміни сих релігійних вірувань, які підносять і ублагороднюють духа віруючих.

Тесаме і з ідеалами. Говорити про ідеали можна тільки тоді, коли самому поступаєть ся розумно і ідеально. Коли стараєть ся за помочию агітації і обсьмішуваня вщіпити щось, то се „щось" певно мало або нічого не варта. Ідеалами мусять перенятий ся самі інтересовані, а перейдуть ся ними тільки тоді, коли ідеали будуть відповідати вдачі, почуваню і поглядам на житє сих людий, яким радить ся перенятись ними.

З висуванем своїх ідеалів тримайте ся, окажіть ся самі ідеальними, а скоро се наступить, тоді люди за ними самі зголосять ся; а доки воно так не є, говореня про ідеали остануть пустою балаканиною.

Говорячи про славянське жіноцтво, п. Росс говорить, що Славяни замолоді вступають в супружий стан, та що треба острійших законів, аби се успішнійше припинити. Взявши загальний стан, то справа зовсім не так представляєть ся. Славяни якраз в женячці природно поступають, а що се так, свідчить знаменитий стан здоровля і будови тіла у них.

Підійм тільки по міських улицях і пригляньмо ся переходячим людям, які не є Славянами. Ескільки там старих кавалерів між ними, ескільки старих і висохлих дівчат побачимо. Вони замолоду не вийшли заміж, тоді коли час, і нині що вони варта?

Пригляньмо ся їх лицям, на котрих видніють сліди надужить і косметичних препаратів. Чи се може служити Славянам за взір? Чи не самі англійські мудрі провідники заходять в голову, як би сему запобігти?

Чи думаєте, що делікатним житєм і ходом вспереч правам природи витворить ся сильних, здорових, і витривалих людий? — Ніколи!

І пощо-ж тут вчити Славян, як вони мають жити, коли жениги ся, коли в дома не маєть ся всего в порядку?

Чи взагалі можна дати здоровим людям поради чи вказівки, коли їх самому не перестерігаєть ся? І ті люди щасливі нині, які не захопили ся вказівками осіб, котрі про вимоги чоловіка мають мале поняте.

Між Славян не треба йти нікому. Вони вірять так, як їм вигідно; мають ліпші і більше людяні ідеали, ніж їх сусіди, а головно вони не дивлять ся на нікого з призирством. Вони не накидають ся нікому зі своїми релігіями і ідеалами, а се знак, що вони вміють пошанувати своє і чуже. Хто иначше робить, вступив на мильну житеву стежку.

Таксамо і щодо порад чи регуляцій про супруже. Не-Славяни повинні собі брати з нас примір. Жийте природно самі, а потім давайте другим поради. Що Славяни зле вийшлиб на сім, коли вступилиб в сліди західних народів, про се не може бути й сумніву. Звичайно, що під сим оглядом Славяни на правій дорозі, а завернути з мильної дороги треба кому иншому.

Піклуватись повинен кождий собою найперше.

Славянин.

ЛІД ШТУЧНИЙ І НАТУРАЛЬНИЙ

Уживане леду в час теперішної горячої пори є не тільки великою вигодою, але й конечностию, аби заховати споживчі продукти в стані сьвіжім. Колиж в домовім господарстві лід має так велику вартість, то о скільком важнійшу ролю відограє він в тих галузях промислу і торговлі, які займають ся витворюванем і оборотом тих продуктів.

Побіч сих додатних сторін уживане леду приносить з собою певну небезпеку, тому, що в нім містять ся заразливі недуги.

Вже від довшого часу знаємо, що нечиста вода є головною причиною многих заразливих недуг; але не богато з нас знає про союз межи водою, а натуральним ледом.

Лід штучний — отже лід, який витворюєть ся в штучний спосіб у відповідних на сю ціль призначених фабриках, є чистий і вільний від бактерій. Блудним натомісь було би припущене, що лід натуральний є нешкідливий для здоровля. Є річию стверджено, що всякі заразливі бактерії, які містять ся в ріках і озерах, відки рубаєть ся лід в зимі, є таксамо сьвіжі і живі, як і в иншій порі року.

Трафляли ся навіть случаї що заразливі бактерії тифу діставали ся до мяса в той спосіб, що воно лежало на леді натуральним.

Тому отже треба памятати о тім, аби споживчих продуктів не лучити безпосередно з ледом. Затруте приміром ковбаси може наступити в той спосіб, що деякі різними мають звичай до сіканого мяса, примішаного на ковбаси, додавати товчений лід.

Рівнож треба бути дуже осторожним при споживаню леду (айс-крім) і питю води, бо і ті можуть бути дуже грізними для здоровля, о скільки додаємо до них натурального леду.

Повинно бути принятою засадою, — де се є можливим — аби до консервованя корму уживати тільки леду штучного.

Передівсім треба вибити собі з голови, наче би лід штучний заключав у собі амоняк. Є правдою, що амоняк є одним з головних средств витворювання леду однак ніколи не є він в безпосередній стичности з водою.

В місцевостях, де не можна дістати штучного леду, треба звернути бачну увагу на те, аби споживчі продукти ніколи не притикали до леду натурального.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Українцї боронять свою льояльність супроти Злуч. Держав.

Галицькі кацапи в Америцї взяли ся в останних часах за дуже погане дїло. Вони іменно постановили собі на кождім кроцї денунціювати Українців перед тутешними властями. „Свобода" мала нагоду занотувати вже кілька случаїв таких кацапських доносів. Таке стало ся у Бінґгемптон, Н. Й., де місцевий православний батюшка підчас манїфестації 19. мая, коли то тамошні Українцї йшли в поході із синьо-жовтим прапором, мав донести, що сей прапор є австрійський. Такесаме стало ся у Пітсфілд, Масс., де місцевий православний батюшка заденунціював місцевих Українців, що вони ворожо відносять ся до позички свободи. На щастє однак всї кацапські доноси є неправдиві, бо українські іміґранти є льояльні для сього краю і його правительства. Про се однак лише ми знаємо, а поза нами не знайдеть ся може нїхто. Тому такі кацапські доноси можуть нашій справі дуже богато зашкодити і через се їх треба час від часу справляти, чи то устно чи письменно. — Дуже красно з тої справи вивязали ся Українцї в обох згаданих місцевостях, а спеціяльно у Пітсфілд, Масс., де предсїдатель братства св. о. Николая, Ілія Ярємій, спростував нечесні доноси батюшки в місцевій часописи „Беркшір Івнінґ Іґл". — В тій часописи з дня 13. червня п. І. Ярємій пише:

Шановний Пане Редактор: — У Вашій цїнній часописи з 17. цьвітня б. р. був артикул затитулований: „Пітсфілдська кампанїя позички свободи кінчить ся завтра", до якого дочіплено також заяву сьвященика російської православної церкви, Николая Губяка. Ся заява є зневагою для тутешних Українців, а також розходить ся з правдою. Я сподївав ся, що се спростує якась особа, котра є добре обзнакомлена з помішаними фактами і з дійсними відносинами між тутешними чужинцями. Тому однак, що сього досі нема, я позволю собі написати сей лист, аби в той спосіб поінформувати тутешних Американців про фальшиві твердженя о. Н. Губяка і про дійсне становище тутешних Українців супроти правительства сеї вільної републики.

На основі тверджень у Вашій часописи з 17. цьвітня б. р., о. Н. Губяк сказав, що 13 з його парохіян, яких він називає „Карпаторосами", підписали ся на бонд позички свободи, кождий по 50 долярів, а також він оскаржує Українців у Пітсфілд, Масс., що вони не лише не купували бондів, але й намовляли до сього і „Карпаторосів". Вкінци він сказав, що коли він зможе дістати остаточні потвердженя про се, то він дасть властям поміч у арештованю осіб, які виступали проти позички. Відтоді проминуло кілька тижнів, а о. Губяк не мав очевидно змоги вишукати про се сьвідоцтва, якими міг би поперти свою заяву. Се виказує, що його заява була несправедливим оскарженєм і фальшивим твердженєм, що потребує спростованя. Тому позвольте менї яко предсїдателеви українського товариства у Пітсфілд зробити се.

У Пітсфілд, Масс., нема богато Українців. Вони є іміґрантами з австрійської Галичини і тут є поділені на дві ґрупи. До одної ґрупи належать сї, які звуть себе Українцями, до другої ті, яких о. Губяк називає „Карпаторосами" (крім сих, він каже, є ще „Мало-, Велико- і Білороси, а також—Ґаліціяни" ["Little, BIG (?) and White Russians, as well as Galicians"]). Тут однак не розходить ся про се, як вони себе називають або як їх називає о. Губяк. Він має на думцї свій інтерес; він хоче, щоби вони всї належали до його церкви, без ріжницї, кількома ріжними іменами їх будуть називати. Тепер се є неможливе; його церква є російська православна, підчас коли більшість тутешних Українців належить до грецько-католицької церкви. Тому то тутешні Українцї, які не мають своєї власної церкви, йдуть радше до айрійської католицької церкви, яка є їм близша ніж російська православна церква, яка є ворожа українському народови і яка, будучи основана царськими властями бувшого Николая II., належить до інституцій, які відносять ся неприязно до Українців. Будучи сьвідомим сього, о. Губяк не може нїчого зробити лише підюджувати проти тутешних Українців, які не хочуть бути зрадниками своєї віри і національности, а роблячи се, він денунціює їх яко зрадників Злучених Держав. Щодо становища Українців тутешних, як також у цїлих Злучених Державах, я можу сказати цїлком певно, що я не знаю тут другої національности так приязної супроти сеї републики, як є Українцї.

Українцї нїколи не стояли по сторонї жадної автократичної держави в Европі. Вони від найдавнїйших часів аж до нинї гірко бороли ся проти автократичної Росії і Австро-Угорщини, підчас коли сї „Карпатороси" були „найтиповійшими" слугами і для Росії і для Австро-Угорщини. Наш нарід ще й до нинї не перестав бороти ся проти автократії в Австрії і сеї боротьби він не залишить, аж доки сю автократію не розторощить ся. Тому Українцї радо приняли війну, яку Злучені Держави виповіли Австро-Угорщинї. Ми дуже добре знаємо, що президент Вілсон, як також американська держава, не воює проти угнетених народів Австрії і Угорщини. Противно, ми є вповні сьвідомі, що американське правительство бажає побити автократію, увільнити угнетені народи, між котрими найбільше угнетеними є чотири міліони Українців. Тому ми серцем і душею є з президентом Вілсоном і американською державою, і ми є готові дати правительству сеї вільної републики у Вашінґтонї всьо, що лише можемо. І Українцї у Злучених Державах горячо попирали акцію позичок свободи, а також підпомагали фонди Червоного Хреста. Українські часописи аґітували за сим, а наші люди охочо відповіли на заклик. Орґанізація, до якої я належу, Український Народний Союз сам закупив бондів позички свободи, вартости 60.000 долярів. О. Губяк каже, що Українцї у Пітсфілд не хотїли купувати бондів позички свободи, та в дїйсности мале число тутешних Українців закупили два або три рази стільки, скільки парохіяни о. Губяка. Я сам купив бондів за 500 долярів і за таку суму купило товариство, якого я є предсїдателем. Богато иньших Українців, які є робітниками, купили також стільки бондів, скільки могли. Се правда, що вони не хотїли купувати бондів у о. Губяка, натомісць радо купували у фабриках та банках. Ми не хочемо адвертайзмувати наш патріотизм, як се робить о. Губяк, але ми все готові служити щиро сїй вільній державі, яка є найбільшим приятелем українського народу і його надїй, а також иньших угнетених народів в Европі, котрих сини виеміґрували до Злучених Держав шукати свободи і охорони.

Позвольте менї закінчити сей лист щирим запевненєм, що не лише Українцї тут, але й у цїлих Злучених Державах стоять непохитно при президентї і бажають, аби справа, за яку Америка бореть ся, була побідна.

Гриник — москвофіл.

Від одного з наших читачів ми одержали отсе письмо:

„Хвальна Редакціє! — В 70. числі „Свободи" я читав про замах на Михайла Грушевського, виконаний Михайлом Гриником, укінченим студентом лїсничої академії у Віднї, „котрий тепер був січовим стрільцем". Дальше пише „Свобода", що Гриник мусів бути буковинським Українцем. Я Гриника знаю дуже добре із сяніцької ґімназії. Він був найзавзятійшим москвофілом. — Походив з коросненського повіту. По скінченю ґімназії пійшов до Відня до лїсничої академії, — о скілько я чув — на кошти „пособій", бо його батько був бідним селянином. Чи Гриник був українським стрільцем, не знати. Годі повірити, аби такий чоловік, котрий заперечував істнованє української нації, вступав до українських стрільців. Він запевно мусів бути звичайним австрійським салдатом і, яко такий, з ненависти до Українців, а спеціяльно до професора Грушевського, яко провідника Українців, хотів позбавити його житя".

Всеславянська манїфестація у Мілвокі.

В недїлю, 9. червня б. р., у Мілвокі, Вісконзін, відбула ся величава всеславянська манїфестація, в якій взяло участь понад 30.000 Славян: Українцї, Чехи, Словаки, Серби, Хорвати, Словінцї і Поляки. Манїфестація мала на цїли заявити славянську льояльність Злученим Державам. Галицькі Українцї, згуртовані в товаристві ім. Івана Франка, взяли участь під українським і американським прапором. Наш дописуватель каже, що другий український прапор несено також попереду разом з иньшими прапорами, про що місцева польська газета замовчала. „Се болюче для нас, — каже дописуватель — тимбільше, що на вічу всї бесїдники говорили про конечність всеславянської злуки, а тут показуєсь, що деякі Славяни мають якесь упередженє до Славян Українців. Ще болючійше приходить ся згадати, що київські Українцї, які тут мають своє товариство, йшли підчас манїфестації під московським прапором. На сїм місци ми висказуємо їм своє неґодованє". — В центральнім комітетї Українцї були репрезентовані через місцевого сьвященика о. М. Попеля, який много трудів і старань положив, аби Українцї вивязали ся тут як найкрасше.

Семен Величко помер.

В суботу (15. червня 1918 р.) у „Метрополитан" шпиталі в Ню Йорку помер по короткій і невилічимій недузї Семен Величко, брат Миколи Д. Величка, співредактора „Свободи". Покійний родив ся 3. марта 1894 року в Болшівцях, рогатинського повіту, в Галичинї, де його батько є малоземельним господарем. По укінченю міської 6-клясової школи Семен працював за книговодчика в місцевій позичковій касї, а відтак у Народнім Домі. В Болшівцях він був душею сокільської орґанізації української молодїжи. До Злучених Держав прибув в осени 1911 року і почав працювати за друкарського складача при часописи „Гайдамаки". Будучи членом 1-го відділу У. П. Р. Орґанізації, він брав діяльну участь у розвою сього товариства, виступаючи дуже часто на театральних сценах. Та скоро, з незвісних причин, звязав себе Семен з нашою найнизшою верствою і се „товариство" запечатало його долю. Покійник упав у сухоти і се загнало його до гробу. Ходив до кількох лїкарів питати о пораду, та ніодин не сказав йому, якого рода є властиво його недуга. Один лїкар, оглянувши його „ґрунтовно" ще три місяцї перед смертию, сказав, що „він не має сухіт, а коли має, то вони є лише у початковій стадії". Два місяцї потім трафив ся один солідний лїкар, др. С Фрідман із 79. улицї в Ню Йорку, який умів переконати ся про рід недуги і сказав, що всяка поміч для покійного вже безуспішна... На тиждень перед смертию покійний гірко оплакував свої молодечі промахи і нарікав на тих, з якими стратив своє майно-здоровлє, а які в страшній годинї відцурали ся його...

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Становище австрійських Українців.

Д-р. Кость Левицький заявив правительству Австрії, що українські посли з Галичини стоять на позиції угоди з 9-го лютого. Коли правительство буде придержуватись сеї угоди, воно буде мати за собою українських послів; колиж не буде придержуватись, українські посли перейдуть до опозиції.

Державна мова.

Бувший мінїстер внутрішних справ, Ткаченко, видав був розпорядок, щоби „всї вивіски (шильди) на всїх народних управах, лїкарнях, школах, майстернях, шляхах, назвах улиць, крамницях безпроволочно заступити в українській мові. Підчас сьвят вивішувати українські прапори".

Державний герб України.

Українська Центральна Рада на засїданю 25. лютого 1918 року одобрила проєкт кабінету, щоби для України приняти той державний герб, якого уживано на Українї від часів київських князів аж до XIV. стол. Сей герб остав ся в народній традиції яко політичне знамя нашого краю. Приняла його чорноморська фльота, а також вибито його на 100-карбованцевих паперових грошах. Той герб будеть ся уживати також на срібних монетах, на почтових марках і всїх урядових печатках.

„Нова Рада" проти Ради?

Старокраєві часописи доносять, що київська часопись „Нова Рада", орґан українських соціялїстів-федералїстів, почала в останних хвилях істнованя Української Центральної Ради виступати проти її правительства. А. Нїковський, редактор сеї часописи, яка довший час була пів офіціяльним орґаном українського правительства, домагав ся зреорґанїзуваня кабінету Голубовича, який стояв на чисто большевицькій плятформі.

Далекосхідні Українцї мають свій Секретаріят.

В понедїлок (8. цьвітня, 1918) у Хабаровску, на Зеленім Клинї, почав ся третий Далекосхідний Всеукраїнський Зїзд, на який прибуло 79 делеґатів: 42 селян, 24 міських інтеліґентів, 4 робітників і 7 невідомих. По партійній приналежности вони поділились:

українські соціялїсти революціонери ліві	1
українські соціялїсти революціонери праві	12
українські соціял демократи	2
українські народовцї	1
українські комуністи	1
прихильники укр. соц. рев	1
московські соціял-демократи праві	1
московські соціял-демократи ліві	1
московські соціялїсти революціонери ліві	2
безпартійних Українців	51
диких	4

Сей зїзд покликав до житя Далекосхідний Український Секретаріят, з осїдком у Хабаровску, який має правити українськими територіями на Далекім Сходї. В склад сих територій входять: Амурщина, Балькальщина, Манджурія і Приморє із Зеленим Клином. На сїй території живе понад 200.000 дорослого населеня, з чого Українцї творять 80%, отже 180.000 душ. Вся політична власть на сїй території належить до Українського Секретаріяту.

„Українські" большевики в Москві.

Центральна екзекутива українських савєтів — як доносить московська телеграма з 14. мая — прибула до Москви, де відбула своє повне засїданє. Ухвалено зробити Москву осередком для формованя орґанізації робітників і селян проти правительства Скоропадського на Українї.

За сотнар цукру Австрія платить Українї 600 корон; в Австрії сей цукор коштує 8 корон кільоґрам.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Гість, Бруклин, Н. Й. — Представлене „Замрачений сьвіт" відбуло ся — як Ви пишете — дня 27 і 28. цьвітня, а справозданє з него Ви присилаєте до нашої редакції аж 11. червня. Чи думаєте, що така припізнена допись буде мати якунебудь вартість? Ми таких сильно припізнених дописий не можемо містити в „Свободї", тимбільше, що припізненє наступило не з нашої, але з Вашої вини.

П. Дж., Трой, Н. Й. — Ваша допись не підписана повним іменем (для відома редакції) і написана на обох сторонах паперу. З тих двох причин ми Вашої дописи помістити не можемо.